

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Рівень освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма Освітні, педагогічні науки

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки
Викладач	д.пед.наук, проф. Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380956827858
Е-mail викладача	viktoriia.stynska@pnu.edu.ua
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Формат дисципліни	Очний/вечірній
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
<i>Предметом</i> вивчення навчальної дисципліни «Історія, теорія і практика соціальної роботи» є історичні, теоретико-методологічні та практичні засади виникнення, розвитку соціальної допомоги у вітчизняній та зарубіжній науці.	
Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета:</i> ознайомлення здобувачів із історією соціальної роботи, теоретико-методологічними та практичними засадами розвитку соціальної роботи, її особливостями в Україні та за кордоном;</p> <p>Основними <i>завданнями</i> вивчення дисципліни є: історичні, теоретико-методологічні та практичні засади аспекти становлення та розвитку соціальної роботи як практичної галузі, науки та напряму професійної підготовки фахівців, змістом та особливостями соціальної роботи як професії.</p>	
Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення нових цілісних знань та фахової практики.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК.1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями.</p> <p>ЗК.2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.</p> <p>ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо, на основі дотримання у фаховій діяльності етичних міркувань професійної етики, міжкультурної толерантності, з дотриманням норм академічної доброчесності.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</p> <p>СК. 1. Володіння знаннями у сфері освіти/педагогіки, зокрема про її основні концепції, методики, технології; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напряму.</p> <p>СК 2. Здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти/педагогіки. досягати наукових результатів, що репрезентують нові знання.</p> <p>СК 3. Здатність до застосування новітніх теорій, технологій і методів науково-педагогічного дослідження для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти/педагогіки.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.</p> <p>СК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, готовність працювати в команді.</p>	

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі освіти/педагогіки і на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

ПРН 2. Здатність поглиблювати, переоцінювати існуючі знання, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей.

ПРН 3. Аналізувати й застосовувати науковий доробок українських і зарубіжних учених, фундаментальні концепції та теорії у професійній сфері.

ПРН 7. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів за допомогою сучасних інструментів і технологій пошуку, спеціалізованих баз даних та інформаційних систем.

ПРН 8. Прагнути до безперервного саморозвитку і самовдосконалення; кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях; володіти здатністю до презентації наукового доробку в галузі освіти/педагогіки.

3. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	011 Освітні, педагогічні і науки	II	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Теоретичні основи практики соціальної роботи Соціальна робота як парадигмальна теорія і практика. Взаємозв'язок теорії і практики соціальної роботи. Класифікація теорій і моделей соціальної роботи. Сутність основних сучасних теорій соціальної роботи. Основні поняття і категорії соціальної роботи. Закономірності та принципи соціальної роботи. Методи соціальної роботи.	2	2	6
Тема 2. Історія розвитку соціальної роботи Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійності. Становлення й роз-	2	2	6

<p>виток системи громадського піклування Соціальна робота в період після війни та в радянський період. Соціальна робота в Україні за часів незалежності. Благодійна діяльність в незалежній Україні.</p>			
<p>Тема 3. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів Соціальна робота з сім'єю. Соціальна робота з клієнтами різного віку. Соціальна робота з представниками проблемних груп. Соціальна робота з жінками.</p>	2		6
<p>Тема 4. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства в Україні. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства у сфері охорони здоров'я. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства у сфері освіти. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства у діяльності соціальних служб, установ, організацій.</p>	2		6
<p>Тема 5. Соціальна робота та проблеми сучасного розвитку Зв'язок соціокультурних цінностей суспільства з соціальною роботою. Соціальна політика держави та соціальна робота. Благодійні організації в системі соціальної роботи. Третій сектор та його роль у соціальному захисті населення. Система соціальної безпеки в теорії соціальної роботи. Соціальний захист населення Соціальне обслуговування населення.</p>	2		6
<p>Тема 6. Соціальна робота в системі освіти та охорони здоров'я. Особливості соціальної роботи в системі освіти. Соціальна робота в системі охорони здоров'я. Основні напрямки медико-соціальної роботи.</p>	2		6
<p>Тема 1-2. Еволюція соціальної роботи Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійності Становлення й розвиток системи громадського піклування. Соціальна робота в період після</p>		4	6

війни та в радянський період. Соціальна робота в Україні за часів незалежності. Благодійна діяльність в незалежній Україні.			
Тема 3-4. Актуальні проблеми у сфері соціальних досліджень Етика в соціальній роботі. Соціокультурні детермінанти розвитку сучасної освіти. Інноваційні підходи до вивчення проблем у соціальній сфері.		4	6
Тема 5-6. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів Сім'я як об'єкт соціальної роботи. Соціальна робота з сім'єю. Соціальна робота з клієнтами різного віку. Соціальна робота з представниками проблемних груп. Соціальна робота з дітьми та молоддю. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства в Україні.		4	6
Тема 7. Світовий досвід соціальної роботи. Соціальна робота в США. Розвиток соціальної роботи в Канаді. Соціальна робота в Британії. Розвиток соціальної роботи в Німеччині. Основи соціальної роботи у Швеції.		2	6
Тема 8-9. Спецсеминар (з теми наукового дослідження здобувача)		4	
ЗАГАЛОМ	12	18	60

4. Система оцінювання курсу

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів			
	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Іспит	Залік
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D		
	50 – 59	E	задовільно	
	26 – 49	FX	незадовільно	не зараховано
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт.			
Практичні заняття	50 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді)			
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)			

5. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	<p>Порядок та організація контролю знань аспірантів визначається Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника</p> <p>https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf.</p>
Академічна доброчесність	<p>Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf</p>
Відвідування занять	<p>Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника</p> <p>https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf.</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом</p>

	ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf .
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita .
5. Ресурсне забезпечення	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: <i>навч. посіб.</i> Київ, 2014. 312 с. 2. Заверико Н. В. Соціальна педагогіка : <i>навч. посіб.</i> Київ, 2011. 240 с. 3. Історія соціальної роботи : навч. посіб. / уклад. Кравченко О.О., Матрос О.О. Умань, 2017. 117 с. 4. Капська А. Й., Олексюк Н.С., Калаур С. М., Фалинська З. З. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями : <i>посібник.</i> Тернопіль, 2010. 304 с. 5. Стинська В. Експлікація до наукової проблеми «Теорія і практика соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні (XX – початок XXI ст.)»: <i>навч.-метод. посіб.</i> Івано-Франківськ: Фоліант, 2018. 220 с. 6. Стинська В. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства в Україні (XX – початок XXI ст.) : <i>монографія.</i> Івано-Франківськ, 2018. 320 с. 7. Стинська В. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства в незалежній Україні. <i>Теоретичні та методичні аспекти соціальної діяльності: монографія.</i> Хмельницький, 2020. С. 239 – 280. 	
Додаткова	
<ol style="list-style-type: none"> 20. Стинська В. Практичні засади підготовки фахівців соціальної сфери до соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні. <i>Гірська школа українських Карпат.</i> 2022. № 26. С. 52–57. 21. Стинська В., Завулічна І. Діяльність благодійних фондів міста Івано-Франківська: історія і сучасність. <i>Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки.</i> 2022. Вип. 1 (108). С. 13 – 27. 22. Стинська В. Методологія дослідження проблеми соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні (XX – початок XXI ст.). <i>Гірська школа українських Карпат.</i> 2023. № 28. С. 69–73. 23. Стинська В. Сім'я як соціально-педагогічне середовище розвитку, виховання і підтримки дитини. <i>Суспільні науки: невирішені питання</i> : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Краматорськ, 22 квітня 2017 р.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 41–44. 24. Стинська В. Центри соціально-психологічної реабілітації сім'ї як форма соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні на сучасному етапі (на прикладі Івано-Франківської області). <i>Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія.</i> Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 192–203. 25. Стинська В., Олексюк М. Історіографія проблеми материнства в наукових дослідженнях України кінця XX – початку XXI ст. <i>Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка.</i> 2023. № 3 (357). С. 146 – 153. 26. Стинська В., Ящишин З., Кліщ І. Нормативно-правова база соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні у сфері охорони здоров'я. <i>Вісник науки і освіти.</i> 2023. № 11 (17). С. 1121 – 1134 27. Данильчук К., Стинська В Використання сучасних медіа у професійній підготовці соціальних працівників. <i>III International scientific conference «Modernization of</i> 	

- the educational system: world trends and national peculiarities*», February 21th, 2020 : Conference proceedings. Kaunas : Izdevniecība «Baltija Publishing», 2020. P. 95-97
28. Попович Г. Соціальна робота в Україні і за рубежом : навч.-метод. посіб. Ужгород, 2000. 134 с.
 29. Стинська В. Нормативно-правове регулювання благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. № 1 (48). С. 396 - 400.
 30. Тищенко О. В. Соціальна робота та права людини : навч. посіб. Київ, 2010. 240 с.
 31. Федяєва В. Сімейне виховання в історичній ретроспективі (друга половина ХІХ – ХХ століття) : монографія. Херсон, 2010. 348 с.
 32. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 174 с.
 33. Халецька А.А. Соціальний захист населення в Україні: теорія та практика державного управління : монографія. Донецьк, 2010. 430 с.
 34. Чанишева Г.І., Пожарова О.В. Охорона материнства за трудовим законодавством України : монографія. Одеса, 2015. 200 с.
 35. Stynska V. etc. A Research of post-traumatic stress and adaptation disorders of servicemen after being in a combat situation at the hospitalization stage. *Revista inclusiones*. 2020. Volumen 7. Número 4. PP. 74–87.
 36. Stynska V., Prokopiv L. The origin of socio-pedagogical support of motherhood and childhood in Ukraine (1905–1918) *Людознавчі студії* : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» / ред. кол. М. Чепіль (головний редактор) та ін. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. 2019. Випуск 9/41. С. 120–131.
 37. Stynska V., Tytun O. The activity of social and psychological rehabilitation centres for families in Ivano-Frankivsk region (Ukraine). *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2018. № 1. Vol. 5. P. 156–161.
 38. Stynska V. Current Problems of Motherhood and Childhood Social Support in the Developed Countries. *Studies and Current Trends in Science of Education*. Suceava, Romania, 2017. P.414–422.

Викладач

Доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА